

Congrés Internacional
Transformacions visuals de l'escriptura en l'espai literari europeu:
entre les avantguardes, l'experimentació i l'obra de Joan Brossa
Universitat de Torí, 4-6 juny 2025

Crida a la participació

La Càtedra UB Joan Brossa, la Universitat de Barcelona i la Universitat de Torí convoquen el *Congrés Internacional Transformacions visuals de l'escriptura en l'espai literari europeu: entre les avantguardes, l'experimentació i l'obra de Joan Brossa*, que se celebrarà a la Universitat de Torí del 4 al 6 juny de 2025, i obren la crida a participar-hi.

Plantejament. La connexió que es va produir a principis del segle xx en l'àmbit europeu entre arts plàstiques i literatura va donar lloc a una de les transformacions més grans de les formes literàries de tota la història. Propostes com les paraules en llibertat del futurisme o el cal·ligrama de l'avantguarda literària francesa tenen precedents en recerques tipogràfiques prèvies i en associacions interartístiques com la del simbolisme i la música, però van obrir un nou àmbit literari que s'ha explotat fins al dia d'avui. Paral·lelament, també les arts plàstiques se serviren de la tipografia i les noves recerques literàries per desenvolupar formes visuals inèdites. L'objectiu d'aquest congrés és estudiar com es van produir aquestes transformacions visuals de l'escriptura en l'àmbit literari europeu en tres dels seus punts àlgids.

El primer són les *avantguardes històriques*. Provoquen la invenció de les paraules en llibertat i del cal·ligrama que, després, autors i moviments molt diversos de les avantguardes posteriors empraren de maneres diferents, combinaren, parodiaren o usaren com a punt de partida per a les pròpies recerques.

El segon gira entorn del que s'ha acabat anomenant de manera menys específica *literatura experimental*. Engloba totes aquelles recerques que, sorgides majoritàriament de l'impuls renovador i trencador de les avantguardes històriques, van desenvolupar-se al llarg, sobretot, dels anys cinquanta als setanta del segle xx, però que encara identifica moltes pràctiques actuals. Inclou el lletrisme, la poesia concreta, Fluxus, els conceptualismes, el textualisme, la poesia visual, els poemes objecte, la videopoesia, etc. El congrés proposa l'estudi de les produccions experimentals que es produeixen en

l'àmbit d'intersecció entre escriptura i visualitat entre els anys cinquanta del segle xx i l'actualitat.

Dins d'aquest segon moment, destaca a nivell internacional la figura del poeta *Joan Brossa*, el tercer focus del congrés. La seva obra va partir de la connexió amb certs aspectes de les avantguardes històriques que va transformar radicalment des de l'assumpció del concepte d'experimentació literària, que el va portar a renovar les nocions establertes de literatura i art, molt sovint per la mena de connexions que establia entre l'àmbit escrit i el plàstic, tant en l'ús explícit com en l'implícit de l'un en l'altre.

Àmbits per a la presentació de propostes. En proposar l'estudi de les transformacions que s'han produït en l'àmbit literari escrit per interferència intencionada de l'artístic visual i dirigir-lo cap a aquests tres focus (avantguardes històriques, experimentació des de la postguerra fins a l'actualitat i l'obra de Joan Brossa), el congrés pretén desenvolupar un coneixement teòric i històric d'un aspecte i una època fonamentals de la literatura. Per això fa una crida internacional a la participació mitjançant la presentació de propostes emmarcades en aquests àmbits:

1. Interferències entre escriptura convencional i visualitat en les avantguardes històriques. Les paraules en llibertat. El cal·ligrama.
2. Usos i transformacions de les propostes de les primeres avantguardes. Les paròdies dadaistes. El decorativisme i els jocs tipogràfics d'inspiració avantguardista.
3. Recerques experimentals després de la II Guerra Mundial: reprendre, reformular i transformar les experiències avantguardistes.
4. Escriitura i visualitat en les revoltes literàries dels anys seixanta i setanta.
5. Recerques en la crisi de fronteres entre escriptura i plàstica.
6. La consolidació de propostes literàries visuals. La poesia concreta. La poesia visual.
7. Més enllà de la poesia visual. El poema objecte. El poema transitable. El videopoema. Altres formes.
8. L'herència de les avantguardes històriques en l'obra de Joan Brossa.
9. Joan Brossa en el marc experimental europeu de la segona meitat del segle xx.
10. L'obra de Joan Brossa en relació amb les arts plàstiques i visuals.

Presentació de propostes. Les propostes de comunicació s'han d'enviar abans del dia 15 de setembre de 2024 com a adjunt en format PDF a l'adreça catedrabrossa@ub.edu. Cada proposta ha d'incloure, en un sol PDF: l'esment de l'àmbit en el qual s'emmarca d'entre els deu que proposa la crida; un títol; un resum d'entorn a 2.000 caràcters, amb espais inclosos; una llista d'entre quatre i deu paraules clau; les principals referències bibliogràfiques que s'empraran; i un resum biobibliogràfic de la trajectòria de l'autor o autora d'entorn a mitja pàgina de llargada. La presentació oral de les comunicacions durant el congrés serà d'una durada màxima de 30 minuts. S'acceptaran comunicacions en les llengües següents: alemany, anglès, castellà, català, francès, italià i portuguès. Aquestes propostes seran avaluades per un comitè científic extern que en decretarà la idoneïtat i les considerarà aptes o no aptes per a ser exposades al congrés. El comitè científic estarà format per: Francesco Ardolino (Universitat de Barcelona), Helena Buffery (Col·legi Universitari de Cork), Sharon Feldman (Universitat de Richmond), Barbara Łuczak (Universitat Adam Mickiewicz), Víctor Martínez-Gil (Universitat Autònoma de Barcelona).

Organització: Glòria Bordons (Càtedra UB Joan Brossa), Jordi Marrugat (Universitat de Barcelona) i Veronica Orazi (Universitat de Torí).